ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. อาจารย์ยุพิน อินทะยะ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. อาจารย์บุญรัตน์ สดใส อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
3. อาจารย์นงลักษณ์ พัสอ๋อง ครู คศ. 3 โรงเรียนจักรคำคณาทร อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย **โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัดลำพูน**

ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5) **รหัสวิชา ท42101** **จำนวน 3 ชั่วโมง**

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสรรค์สานสู่งานเขียนสารคดี (ศึกษาแหล่งเรียนรู้)

มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 2 : การเขียน

มาตรฐาน ท2.1: ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระสำคัญ

แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนมีความสำคัญ และมีประโยชน์ต่อการนำมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นสื่อที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมที่ช่วยเสริมประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนรู้จักแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน
2. สามารถเขียนบันทึกข้อมูลแหล่งเรียนรู้ได้ตามหัวข้อที่กำหนด

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนบันทึกข้อมูลตามหัวข้อที่กำหนดให้ได้ครบถ้วน และถูกต้อง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

เนื้อหา

แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ซึ่งประกอบดังนี้ คือ

1. สวนเกษตรทฤษฎีใหม่
2. สวนสุขภาพ
3. สวนพฤกษศาสตร์

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนดูรูปภาพตัวอย่างของแหล่งเรียนรู้จากสถานที่ต่าง ๆ โดยครูชูขึ้นหน้าห้องเรียน

2. นักเรียนร่วมกันอภิปราย และแสดงความคิดเห็นถึงลักษณะและประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้เหล่านั้น

ขั้นสอน

1. นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่องแหล่งเรียนรู้

2. นักเรียนร่วมกันระดมความคิด และวิเคราะห์ถึงแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนว่ามีแหล่งเรียนรู้อะไรบ้าง โดยครูชี้แนะถึงความสำคัญ และประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้

3. นักเรียนช่วยกันคัดเลือกแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่นักเรียนชื่นชอบมาเป็นหัวข้อในการศึกษาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน แล้วแบ่งกลุ่มตามความสนใจ เช่น หากนักเรียนเลือกแหล่งเรียนรู้มา 3 แห่ง ให้จัดเป็น 3 กลุ่ม โดยเฉลี่ยกลุ่มละ 8-10 คน และให้เลือกแต่งตั้งประธานกลุ่ม รองประธาน คณะกรรมการ และเลขานุการกลุ่ม ให้ครบถ้วน

4. ให้ประธานกลุ่ม แต่ละกลุ่ม ออกมารับใบกิจกรรมที่ครู และปฏิบัติตามขั้นตอนในใบกิจกรรมที่ได้รับ

ชั่วโมงที่ 2

4. นักเรียนทุกกลุ่มออกไปสำรวจแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่ตนเองสนใจ ตามที่ได้แบ่งกลุ่มไว้แล้วในชั่วโมงก่อน และบันทึกการสำรวจลงในใบกิจกรรมที่ 1 การศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่ครูแจกให้ และนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกในใบกิจกรรมที่ 1 มาเรียบเรียงเป็นความเรียง ในใบกิจกรรมที่ 2 การเขียนเล่าเรื่อง โดยนักเรียนอาจจะนำไปเขียนนอกเวลาเรียนเป็นกิจกรรมต่อเนื่องได้

ชั่วโมงที่ 3

5. นักเรียนแต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูลที่ได้ไปศึกษามา โดยเขียนสรุปรายละเอียดของข้อมูลแต่ละคน และส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

6. นักเรียนตรวจสอบข้อมูลแหล่งเรียนรู้ของตนเอง โดยครูคอยชี้แนะข้อบกพร่อง เพื่อให้นักเรียนกลับไปศึกษาเพิ่มเติม ซ่อมเสริมข้อมูลของตนเองให้ครบสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยครูคอยชี้นำเพิ่มเติมประเด็นที่ขาดหายในบางประเด็น ทั้งนี้จะทำให้นักเรียนมีข้อมูลครบถ้วน พร้อมที่จะนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานเขียนได้

ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปถึงแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่ได้ไปศึกษามา

สื่อการเรียนรู้

1. รูปภาพตัวอย่างของแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ
2. แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนจำนวน 3 แห่ง
   - สวนเกษตรทฤษฎีใหม่
   - สวนสุขภาพ
   - สวนพฤกษศาสตร์
3. ใบกิจกรรมที่ 1 การศึกษาแหล่งเรียนรู้ และใบความรู้ที่ 2 การเขียนเล่าเรื่อง

การวัดผลและประเมินผล

1. สิ่งที่ต้องการวัดและประเมินผล
   1.1 พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
   1.2 การเขียนเล่าเรื่อง
   1.3 การนำเสนองานกลุ่ม
2. วิธีวัดและประเมินผล
   2.1 สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
   2.2 ตรวจผลงานของนักเรียน
      - ใบกิจกรรมที่ 1 การตอบคำถามจากแหล่งเรียนรู้
      - ใบกิจกรรมที่ 2 การเขียนเล่าเรื่อง
   2.3 ประเมินการนำเสนอผลงานกลุ่ม
3. เครื่องมือวัด และประเมินผล
   3.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
   3.2 แบบตรวจผลงานของนักเรียน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

3.3 แบบประเมินการเขียนเล่าเรื่อง

3.4 แบบประเมินการนำเสนอผลงานกลุ่ม

4. เกณฑ์การผ่าน/เกณฑ์การตัดสิน

4.1 นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมกลุ่ม ระดับดีขึ้นไป

4.2 นักเรียนผ่านเกณฑ์การตรวจผลงานการเขียนเล่าเรื่อง ระดับดีขึ้นไป

4.3 นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินการเขียนเล่าเรื่อง ระดับดีขั้นไป

4.4 นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินการนำเสนอผลงานกลุ่ม ระดับดีขึ้นไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ใบกิจกรรมที่ 1

การตอบคำถามจากแหล่งเรียนรู้

ลำดับการปฏิบัติ : ให้นักเรียนบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ที่ตนเองสนใจ ตามหัวข้อที่กำหนดให้แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

คำถาม

1. แหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนสนใจมีชื่อว่าอะไร

.....

2. แหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนสนใจศึกษามีประวัติความเป็นมาอย่างไรบ้าง จงอธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. แหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนสนใจศึกษามีลักษณะที่ตั้ง อาณาเขต สภาพพื้นที่ และสภาพภูมิอากาศอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4. แหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนสนใจศึกษา บริเวณรอบ ๆ มีส่วนประกอบอะไรบ้าง เช่น สิ่งปลูกสร้าง ต้นไม้ ฯลฯ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. จุดเด่นของแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนสนใจศึกษามีอะไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

6. แหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนสนใจศึกษามีประโยชน์อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

7. นักเรียนมีความประทับใจในแหล่งเรียนรู้ที่ตนเองได้ศึกษาในด้านใดบ้าง จงอธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ชื่อ-นามสกุล .....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/..... เลขที่.....

ใบกิจกรรมที่ 2

การเขียนเล่าเรื่อง

<u>ลำดับการปฏิบัติ</u> : เรียบเรียงข้อมูลที่ได้ใหม่โดยเขียนเป็นความเรียง ในลักษณะการเขียนเล่าเรื่องโดยกำหนด

สถานการณ์สมมติให้นักเรียนเขียนเล่าเรื่องให้เพื่อนสนิทต่างโรงเรียนได้รับรู้เรื่องราว ที่ตนเองได้ไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างงานเขียนสารคดีของนักเรียน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ผ้นเป็นการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความประทับใจ และอยากถ่ายทอดความรู้สึกนี้ให้แก่ผู้อื่น
ผ่านทางต้นไม้ประดับ

จากการศึกษาข้อมูล ทำให้ผู้เขียนได้ทราบว่า สวนพฤกษศาสตร์ในช่วงนี้
แต่เดิมเคยเป็นพื้นที่ป่า มีเนื้อที่หลักล้านกว่าไร่ ต่อมาได้ถูกบุกรุกทำลายเป็นพื้นที่โล่งเตียน และมีการปลูก
ขึ้นแซมบ้างตามความต้องการของเจ้าของที่ดินเท่านั้น ต่อมาได้มีการเปลี่ยนมือเป็นของเอกชน
ท่านหนึ่ง ได้ทำการปลูกต้นไม้ป่าชนิดต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้ทำการศึกษาค้นคว้า และ
เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สำหรับผู้ที่สนใจ ต่อมาเมื่อสวนพฤกษศาสตร์ได้ถูกสร้างขึ้นด้วยความร่วมมือจากคณะครู - อาจารย์ และความสามัคคีของนักเรียนที่ช่วยกันปลูกต้นไม้ ตลอดจนการดูแลรักษาต้นไม้ป่าชนิดต่างๆ ให้เจริญเติบโต กลายมาเป็นสถานที่ที่ได้รับความสนใจจากนักเรียนในเขตจังหวัดใกล้เคียงจนถึงปัจจุบัน

ต้นไม้ในสวนพฤกษศาสตร์นั้นมีมากกว่า 25 ชนิด ที่แต่ละชนิดล้วนมีประโยชน์ต่อมนุษย์ทั้งสิ้น ทำให้มีการเก็บรายละเอียดและลักษณะของต้นไม้นั้นๆ
อาทิเช่น ต้นหลุมพี ต้นหลุมพอ สะเดา เทียงบ้าน มะม่วง ตาเสือ ราชพฤกษ์
มะกอกป่า ขานาง ฟ้าทะลายโจร ตะไคร้ พริก ขุนๆ ละลุมเถาพันธุ์ไม้ที่อยู่ในสวนพฤกษศาสตร์มีทั้งที่เป็นไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม ไม้คลุม ไม้น้ำต้น หวายแม่กะท้าง ที่อยู่ในหน่วยพืชสมุนไพร และใช้เป็นสวนประดับตามทาง สำหรับต้นไม้ที่มีมากที่สุดในสวนพฤกษศาสตร์น่าจะเป็นต้นสะเดา เพราะสามารถขึ้นเองได้ตามธรรมชาติในสวนพฤกษศาสตร์

ที่เห็นง่ายและสะดุดตามากที่สุดก็คือ ต้นไทรที่ปลูกไว้ตรงบริเวณทางแยกกลางของสวนพฤกษศาสตร์ ผมสามารถมองเห็นได้ตั้งแต่ทางเข้าด้านหน้าสวนพฤกษศาสตร์ ทางด้านซ้ายมือ ตามทางเดินจากด้านหน้าสวนพฤกษศาสตร์ เข้ามาสู่บริเวณด้านหน้าของอาคารสำนักงานสวนพฤกษศาสตร์ ผมได้ยินเสียงนักเรียนคนหนึ่งชี้ต้นไทรนี้ว่า "ต้นศรีมหาโพธิ์" เมื่อผ่านไปแล้ว ทำให้ผมรู้สึกเกิดความรู้สึกเคารพ และเกรงขามต้นศรีมหาโพธิ์ที่อยู่ตรงหน้านี้ ต้นไทรนี้สันนิษฐานว่าปลูกเมื่อในวันวิสาขบูชาโลก พุทธศักราช 2545 นั่นหมายความว่าต้นไทรนี้ได้ถูกปลูกมาจนถึงปัจจุบันนี้เป็นเวลากว่า 5 ปีล่วงมาแล้ว ซึ่งทำให้ต้นไทรนี้มีลักษณะสูงใหญ่ และแผ่กิ่งก้านสาขาให้ความร่มเงา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

แก่ฉากนาฏกรรมอิทธิฤทธิ์ของพระพุทธองค์ ทำให้ผู้เขียนเข้าใจได้ว่าต้นไทรใหญ่มักจะเปรียบเทียบความร่มเย็นเป็นสุขดุจต้นไม้ร่มโพธิ์ร่มไทร ซึ่งผู้เขียนก็ได้นำมาเปรียบเทียบดังกล่าว

นอกจากต้นศรีมหาโพธิ์ต้นนี้จะมีคุณค่าในด้านของต้นไม้ที่ให้ร่มเงาแล้ว ความร่มเย็นแผ่ขยายกลายเป็นเงาสะท้อนแห่งศาสนาที่ทำให้ต้นศรีมหาโพธิ์ มีคุณค่าในด้านของพุทธบูชา กล่าวคือเป็นที่เคารพของผู้คนตลอดมาในโรงเรียน ด้วยเหตุนี้จากต้นโพธิ์เป็นต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์ที่พระพุทธเจ้าได้ทรงประสูติใต้ต้นโพธิ์ในสมัยพุทธกาล ซึ่งเพราะพุทธศาสนิกชนทั้งหลายก็ล้วนเคารพนับถือต้นโพธิ์เป็นสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งในพระพุทธศาสนา

รูปป้ายต้นพระศรีมหาโพธิ์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สภาพอากาศภายในสวนพฤกษศาสตร์ นับได้ว่าเป็นสุดยอดสิ่งใดอย่างหนึ่งที่
ชักจูงใจให้นักเรียนเกิดความรู้สึกต่างๆ กันได้เข้ามาสัมผัสและพักผ่อนหย่อนใจ ด้วยความหลาก
หลายของพันธุ์ไม้ที่ต่างสร้างความร่มรื่นและสวยงาม ดึงดูดให้บรรยากาศภายใน
ร่มรื่นน่าดูยิ่ง ที่ที่เข้ามาสัมผัสได้ถึงความสงบสุข ความสบาย ที่สามารถดูดซึม
เอาก๊าซออกซิเจนเข้าไปในการหายใจอย่างเต็มปอด และด้วยความชุ่มชื่นของ
ร่มเงาต้นไม้ ทำให้สัตว์นานาชนิด ไม่ว่าจะเป็นนก แมลง ต่างพากันมาเข้ามาอาศัย
และทำรังอยู่ในสวนพฤกษศาสตร์ ซึ่งเราสังเกตเห็นได้ทั่วไป สิ่งต่างๆ
เหล่านี้ได้ช่วยเพิ่มสีสัน ความเป็นธรรมชาติให้แก่สวนพฤกษศาสตร์ ทำให้ผู้ที่เข้า
มาศึกษาผ่อนคลายและมีความสุขมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้แล้ว ภายในสวนพฤกษศาสตร์ยังประกอบไปด้วยแผ่นป้ายต่างๆ
ติดอยู่ตามต้นไม้ แผ่นป้ายเหล่านี้มีความหลากหลายสีสัน ทำให้ดูน่าอ่าน และหาก
ผู้ใดมีใจอ่านแผ่นป้าย ผู้เขียนเชื่อว่าผู้นั้นได้อ่านและได้รับประโยชน์จากการอ่าน
ตามสิ่งที่ผู้เขียนสมมุติให้จัดทำแผ่นป้าย เพราะในความคิดของแผ่นป้ายเหล่านี้ได้เขียนถึง
พุทธศาสนสุภาษิต หลักธรรม คติสอนใจต่างๆ เข้ากับการอากาศความร่มรื่น
เขียวขจี และธรรมชาติที่เกิดขึ้นในสวนพฤกษศาสตร์

จากที่กล่าวมาทั้งหมด ก็คงทำให้ผู้อ่านเห็นว่า สวนพฤกษศาสตร์ แห่งนี้เป็น
แหล่งที่มีคุณค่า ความสำคัญ และมีประโยชน์อย่างยิ่ง ทั้งในแง่ของการเป็นสถานที่
ให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับพันธุ์ไม้ชนิดต่างๆ ในแง่การเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
ให้นักเรียนมาพักผ่อนหรือจัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ต่างๆ เช่น ทำการบ้าน การ
ทำรายงาน ค้นหนังสือ เป็นต้น และสวนพฤกษศาสตร์แห่งนี้ยังเป็นแหล่งที่ให้ข้อคิด
คติสอนใจ ที่นักเรียนสามารถเรียนรู้และนำไปพัฒนาใช้ในชีวิตประจำวัน จากแผ่นป้าย
ต่างๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้น ดังนั้นสวนพฤกษศาสตร์จึงเป็นสถานที่ที่นักเรียนได้พักผ่อน
หย่อนใจ และเป็นจุดที่นักเรียนได้มีโอกาสมาพบปะพูดคุยกันด้วยความสงบ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

รูปภาษาอังกฤษภายในสวนพฤกษศาสตร์

(ในช่วงฤดูแล้ง)

ถ้าจะกล่าวและนำเสนอในส่วนนี้ก็คงจะเป็นสวนพฤกษศาสตร์ ภายในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 แห่งนี้ ผู้เขียนจึงอยากจะชักชวนให้ผู้ที่มีโอกาสได้เข้ามาเยี่ยมเดินทางเข้าในโรงเรียนได้เข้ามาเที่ยวชมและสัมผัสกับบรรยากาศอันแสนประทับใจ ด้วยตัวของท่านเอง ผู้เขียนเชื่อว่าท่านจะสามารถดื่มด่ำและซึมซับเอาบรรยากาศทั้งหมดภายในสวนพฤกษศาสตร์ด้วยความสุขมากกว่าการอ่านหรือดูภาพประกอบนี้ และสิ่งแรกที่ท่านจะได้เห็นเมื่อท่านเดินทางมาเที่ยวชมนั้น เมื่อท่านเดินทางมาจากตัวเมืองลำพูน ท่านก็สามารถเดินทางได้โดยใช้เส้นทางถนนสายลี้ - ลำพูน ผ่านมาประมาณ ๗๐ กม. เมื่อท่านเดินทางมาจนถึงป้ายชี้นำทางไปโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 ทางด้านขวามือติดถนน ท่านก็สามารถเลี้ยวรถเข้าไปในซอยนั้นได้อีกประมาณ ๑ กม. เมื่อผ่านโรงเรียน ก็สามารถเข้าไปเยี่ยมชมสวนพฤกษศาสตร์ภายในโรงเรียนได้ตามเวลาราชการ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ในการเที่ยวชมภายในนิทรรศการสวนพฤกษศาสตร์ที่ดีนั้น ท่านควรเที่ยวชมด้วยความสงบและสำรวม ไม่ควรเสียงดังรบกวนผู้ที่อยู่ในสวนพฤกษศาสตร์ตลอดจนไม่ทำลายต้นไม้หรือเด็ดดอกไม้ที่มีอยู่ในสวนพฤกษศาสตร์ นอกจากนี้แล้วผู้เขียนคิดว่าบุคลากรทุกคนในโรงเรียนทั้งครู นักการภารโรง แม่ครัว และนักเรียนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องช่วยการดูแล รณรักษ์สวนพฤกษศาสตร์ ซึ่งเป็นสมบัติอันมีค่าของโรงเรียน เพื่อให้สวนพฤกษศาสตร์แห่งนี้เป็นแหล่งที่ให้ประโยชน์และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามของโรงเรียนตลอดไป

นางสาว ดวยา หลันรื่อ

ชั้น ม.5/1 เลขที่ 27

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ง
ตัวอย่างงานเขียนสารคดี

สารคดี : สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26

การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นทฤษฎีแห่งการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและการบริหารงานในการทำการเกษตรที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มหาราช ทรงพระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทย เพื่อแก้ไขปัญหาการเกษตร มาใช้เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการนำหลักการของเกษตรทฤษฎีใหม่มาปฏิบัติจริง

สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัดลำพูน สร้างขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช 2543 เพื่อสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มหาราชและ นำหลักการเกษตรทฤษฎีใหม่มาสร้างประสบการณ์การประกอบอาชีพแก่นักเรียน ในพื้นที่ทั้งสิ้น 11.25 ไร่

การดำเนินการสร้างสวนเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ มีการแบ่งพื้นที่การเกษตรออกเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งขุดสระกักเก็บน้ำ ส่วนที่สอง ปลูกข้าว ส่วนที่สาม ปลูกไม้ผลไม้ยืนต้นและส่วนที่สี่ เป็นพื้นที่ที่ใช้สร้างสิ่งปลูกสร้าง เช่น ที่อยู่อาศัย โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ โรงเพาะเห็ด

ในวันนี้ผู้เขียนมีโอกาสเข้ามาศึกษาสวนเกษตรทฤษฎีใหม่ในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 วันนี้แดดร้อนจัด แต่ก็มีบรรยากาศที่แจ่มใส พอจะเก็บภาพสวย ๆ มาฝากผู้อ่านได้ดีจริง ๆ

เริ่มต้นการเดินทางเข้ามาในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 ทางประตูทางเข้า บรรยากาศมีความสวยงามด้วยสีสันของดอกไม้ที่ปลูกประดับไว้บนเกาะกลางถนน เมื่อผ่านตรงเข้ามาทางถนนภายในโรงเรียนก็จะพบป้ายบอกตำแหน่งของสวนเกษตรทฤษฎีใหม่ เลี้ยวเข้ามาตามที่ป้ายชี้บอกทาง ผ่านหน้าเรือนนอนชายทางขวามือ ซึ่งประกอบด้วยเรือนนอนชาย 1 ชาย 2 และชาย 3 ตามลำดับ พอสิ้นสุดเขตเรือนนอนก็จะพบทางเข้าสวนเกษตรทฤษฎีใหม่อยู่ตรงหน้า ดังภาพ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ป้ายสวนเกษตรทฤษฎีใหม่

เมื่อถึงบริเวณหน้าสวนเกษตรทฤษฎีใหม่ ก็จะพบป้ายที่สร้างเป็นตัวอักษรสีเหลืองบนเนินดินอยู่เบื้องหน้า ด้านซ้ายมือเป็นห้องเกษตรกรรม ส่วนทางด้านขวามือเป็นบ้านพักนักการภารโรงหลังเก่าที่ไม่มีผู้อาศัยแล้ว ขณะนี้ผู้เขียนมีความรู้สึกถึงกลิ่นอายความเป็นเกษตรกรรมอย่างบอกไม่ถูก โดยมีความรู้สึกว่า คล้ายกับมาอยู่ในสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง ที่ไม่ใช่โรงเรียนเพราะผู้เขียนเคยแต่พบเห็นสถานที่อย่างนี้เฉพาะในงานต่าง ๆที่จัดขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เช่น ในงานพืชสวนโลก ที่จังหวัดเชียงใหม่ ในปี 2549 ที่ผ่านมา หรือไม่ก็ในหนังสือทั่ว ๆ ไป

จากนั้นผู้เขียนได้เดินเข้าไปชมภายในสวนเกษตรทฤษฎีใหม่ ภายในแบ่งพื้นที่ใช้สอยตามหลักการของเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยประกอบไปด้วย สระน้ำ บ่อเลี้ยงปลา โรงเลี้ยงไก่ โรงเลี้ยงสุกร (หมูหลุม) นาข้าว สวนไม้ผล สวนพืชไร่ โรงเพาะเห็ดนางฟ้า ซึ่งแต่ละแห่งจะจัดแบ่งเป็นฐานต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ และศึกษาเกษตรทฤษฎีใหม่ได้อย่างเป็นสัดส่วน

พอผู้เขียนเดินลัดเลาะเข้าไปทางขอบสระน้ำในแปลงสวนเกษตรฯ ซึ่งเป็นสระน้ำขนาดกลางบรรจุน้ำได้ประมาณ 1,000 ลูกบาศก์เมตร รอบสระมีการปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการพังทลายของดินบริเวณขอบสระ ในสระน้ำมีการเลี้ยงปลาชนิดต่าง ๆ ไว้ โดยน้ำในสระมีประโยชน์ไว้สำหรับทดเข้านาข้าวที่อยู่บริเวณเหนือสระน้ำ ซึ่งห่างออกไปประมาณ 8 เมตร

สระน้ำในสวนเกษตรทฤษฎีใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

พอผู้เขียนเดินต่อไปก็พบฐานนาข้าวที่ขณะนี้กำลังปลูกใหม่ ที่กำลังเป็นต้นกล้าเล็ก ซึ่งป้ายข้าง ๆ บอกว่าเป็นต้นกล้าของข้าวก่ำ ตามโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมข้าวก่ำพื้นเมือง หรือที่เรียว่าข้าวเหนียวดำ ซึ่งปัจจุบันใกล้จะสูญพันธุ์ เพราะไม่นิยมนำมาบริโภคโดยตรง นิยมนำไปประกอบเป็นขนมหวาน ข้าวหลาม ขนมเทียนเท่านั้น

ป้ายโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมข้าวก่ำ

"ข้าวก่ำ" ชื่อนี้ถูกเรียกตามลักษณะสีของเมล็ดที่มีสีแดงเข้ม หรือ สีม่วงเข้ม หรือที่ชาวพื้นเมืองทางภาคเหนือเรียกว่า "ก่ำ" ข้าวก่ำมีคุณประโยชน์เชิงโภชนาการศาสตร์เกษตร โดยการศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีดร.ดำเนิน กาละดี หัวหน้าหน่วยวิจัยข้าวก่ำ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เผยว่าได้รวบรวมและวิจัยข้าวก่ำ พันธุ์พืชสำคัญทางโภชนาการ แต่ใกล้สูญพันธุ์ว่าข้าวก่ำประกอบไปด้วยสารต้านอนุมูลอิสระ แอนโทไซยานิน และแกมมาโอซานอล ซึ่งสารต้านอนุมูลอิสระมีผลที่ดีต่อสุขภาพ ช่วยป้องกันโรคหัวใจ ลดคอเลสเตอรอล ลดน้ำตาลในเส้นเลือด ยับยั้งการเจริญเติบโตของเซลล์มะเร็งกระเพาะ ยับยั้งการหลั่งกรดในกระเพาะอาหาร และยับยั้งการรวมตัวของเกล็ดเลือด ในด้านการเป็นสมุนไพรที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่น่าเชื่อถือคือ ใช้เป็นสมุนไพรสำหรับหญิงที่

ตกเลือดในขณะคลอดบุตร ใช้ทำเป็นข้าวหลามรักษาโรคท้องร่วง ใช้ข้าวก่ำผสมกับดินประสิว ช่วยรักษาโรคหิด ฯลฯ

นาข้าวที่สวนเกษตรทฤษฎีใหม่แห่งนี้มีการดำนาทุกปีตามฤดูกาล ในการดำนา ปลูกข้าว ครูไวจิตร ณ ลำพูน ผู้รับผิดชอบดูแลงานสวนเกษตรทฤษฎีใหม่ให้ข้อมูลว่า ในการดำนาก็จะมีนักเรียนกลุ่มสนใจมาช่วยกันตั้งแต่ไถนา จนเสร็จสิ้น ในวันปลูกข้าว และเกี่ยวข้าวทุก ๆ ปีก็จะมีการประชาสัมพันธ์ให้ครู และนักเรียนที่สนใจมาช่วยกัน และที่สำคัญท่านผู้อำนวยการขจร เสวี ผู้อำนวยการโรงเรียนจะมาเป็นประธานในการปลูกข้าว และเกี่ยวข้าวเป็นประจำทุกปี ครูและนักเรียนก็จะมาปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งก็สร้างบรรยากาศครึกครื้นไปอีกแบบ ผลผลิตที่ได้ก็จำนำไปสีที่โรงสีข้าวของโรงเรียนและขายให้กับโรงครัวของโรงเรียน รายได้ก็จะนำมาทำดำเนินการกิจกรรมเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ในปี ต่อ ๆ ไป

บรรยากาศการเกี่ยวข้าวในวันที่ 14 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2550

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ข้าง ๆ กันนั้นซึ่งถัดจากฐานนาข้าวไปในทิศตะวันตกเป็นฐานไม้ผล ซึ่งปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชผัก และพืชพืชไร่ อาทิเช่น มะกอกน้ำ ขนุน มะขาม มะม่วง ลำไย น้อยหน่า มะละกอ ฝรั่ง กล้วย ข้าวโพด เป็นต้น

ฐานไม้ผล

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ต้นมะกอกน้ำ

แปลงข้าวโพด

การปลูกพืชผสมผสาน

ถัดจากฐานไม้ผลเป็นฐานเลี้ยงหมูหลุม มีคอกหมูทั้งหมด 4 คอก หมูเหล่านี้เป็นหมูของนักเรียนที่ช่วยกันเลี้ยง มีการผลัดเปลี่ยนเวรกันมาให้อาหาร และน้ำทุกวัน ทุกวันนักเรียนกลุ่มเลี้ยงหมูต้องไปเอาเศษอาหารที่นักเรียนรับประทานเหลือจากโรงอาหาร เพื่อนำไปเป็นอาหารให้หมู

ฐานเลี้ยงหมูหลุม

ขณะนี้หมูกำลังเติบโตเป็นหมูขนาดกลาง มีอายุประมาณ 4 – 5 เดือน หมูที่เลี้ยงจะมีหมูพ่อ แม่พันธุ์ เพื่อขยายพันธุ์ด้วย บางครั้งก็ซื้อลูกหมูจากที่อื่นมาเลี้ยง การเลี้ยงหมูเป็นการส่งเสริมอาชีพระหว่างเรียน (สอร.) ของโรงเรียน

ขณะที่ผู้เขียนเดินชมบริเวณรอบ ๆ คอกหมู บรรดาหมูก็ส่งเสียงดังเพราะใกล้ถึงเวลาให้อาหารเย็น แล้ว พอสักพักนักเรียนที่เป็นเวรให้อาหารหมูก็หิ้วเศษอาหารที่นำมาจากโรงครัวมาให้หมูในคอก โดยเทลงไปในรางอาหาร พอเทลงไปไม่นานเท่าไรก็หมด ผู้เขียนจึงรู้ได้ทันทีว่า ที่เขาชอบพูดกันว่ากินเหมือนหมูที่แท้เป็นเช่นไร

หมูภายในคอกที่กำลังกินอาการ

การเลี้ยงหมูหลุม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

หมูแต่ละตัวที่อยู่ในคอก ผู้เขียนคิดไปเองว่า พวกมันมีความสุขหรือเปล่า สังเกตจากสภาพแล้วพวกมันคงมีความสุขกับการกิน แต่คงไม่สะดวกสบายกับการอยู่อาศัย เพราะในคอก 1 คอกมีหมูถึง 9 ตัว เวลาพวกมันนอนคงแออัดกันน่าดู อย่างไรก็ตามสิ่งเหล่านี้คือสัจธรรมของชีวิตที่เลือกเกิดไม่ได้

ในวันนี้ผู้เขียนได้มาเยี่ยมชมสวนเกษตรทฤษฎีใหม่ที่โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 มีความรู้สึกว่าได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่ที่ในชีวิตของใครหลาย ๆ คนไม่เคยเห็นมาก่อน การเยี่ยมชมในวันนี้ผู้เขียนมีความสุขมากกับการได้พบเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวไป และที่สำคัญเห็นถึงสิ่งสำคัญที่สุดนั่นก็คือ เห็นถึงประโยชน์ของเกษตรทฤษฎีใหม่ที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯพระราชทานแนวพระราชดำริอันเป็นหลักปฏิบัติสำคัญยิ่งในการดำเนินการ แก่พสกนิกรชาวไทย และทุกภาคส่วนก็น้อมนำมาปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาการทำกิน ให้มีความสุขและอยู่บนความพอเพียง ผู้เขียนเห็นว่า การที่เราใช้ชีวิตแบบเรียบง่ายตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่และน้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ มาใช้ควบคู่กันไปผู้เขียนคิดว่าชีวิตนี้ก็มีความสุขอย่างยั่งยืนได้เช่นกัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สวนพฤกษศาสตร์ ในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26

“การสอนและอบรมให้เด็กมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พืชพรรณนั้น ควรใช้วิธีการปลูกฝังให้เด็กเห็นความงดงาม ความน่าสนใจ และเกิดความปิติที่จะทำการศึกษาและอนุรักษ์พืชพรรณต่อไป การใช้วิธีการสอนการอบรมที่ให้เกิดความรู้สึกกลัวว่า หากไม่อนุรักษ์แล้วจะเกิดผลเสีย เกิดอันตรายแก่ตนเอง จะทำให้เด็กเกิดความเครียด ซึ่งจะเป็นผลเสียแก่ประเทศในระยะยาว”

จากพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เกี่ยวกับ การอนุรักษ์พันธุกรรมพืชข้างต้นทำให้เกิดโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ และเพื่อดำเนินงานสนองพระราชดำริ จึงจัดตั้งขึ้นในรูปแบบ **"สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน"** เพื่อเป็นสื่อในการสร้าง จิตสำนึกด้านอนุรักษ์พันธุกรรมพืช โดยให้เยาวชนนั้น ได้ใกล้ชิดกับพืชพรรณไม้ เห็นคุณค่า ประโยชน์ ความ สวยงาม อันจะก่อให้เกิดความคิดที่จะอนุรักษ์พืชพรรณต่อไป และเป็นประโยชน์ต่อเนื่องใน การเรียนการสอนวิชาต่างๆ ด้วย

สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน จึงเป็นการดำเนินงานที่อิงรูปแบบของ “สวนพฤกษศาสตร์” โดยมี การรวบรวมพันธุ์ไม้ที่มีชีวิต มีแหล่งข้อมูลพรรณไม้ มีการศึกษาต่อเนื่อง มีการเก็บตัวอย่างพรรณไม้แห้ง พรรณไม้ดอง มีการรวบรวมพันธุ์ไม้ท้องถิ่นเข้ามาปลูกรวบรวมไว้ในโรงเรียน และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการบันทึกรายงานและข้อมูล รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

พันธุ์ไม้ มีมุมสำหรับศึกษาค้นคว้าและมีการนำไปใช้ประโยชน์เป็นสื่อการเรียนการสอนในวิชาต่างๆ เป็นการดำเนินการให้สอดคล้อง กับสภาพท้องถิ่น ไม่ฝืนธรรมชาติ และเป็นไปตามความสนใจและความพร้อมของโรงเรียน ดำเนินการ โดยความสมัครใจ ไม่ให้เกิดความเครียด

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัดลำพูน ได้นำเอาแนวคิดดังกล่าวมาใช้ในโรงเรียน โดยสร้างสวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียนขึ้น เพื่อเก็บรวบรวมพรรณไม้นานาชนิด โดยมีจุดประสงค์ให้เป็นสถานที่ให้การศึกษาและพักผ่อนหย่อนใจควบคู่กันไป จึงมีการจัดภูมิทัศน์ด้วยพรรณไม้หลากพันธุ์ให้เดินชม โดยนำแนวคิดในการสร้างสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเพื่อเป็นฐานการเรียนรู้ สร้างแนวทาง และจัดทำกระบวนการหรือวิธีการ ให้นักเรียนได้ทักษะด้านต่าง ๆ ทั้ง ทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา ศิลปะ การจัดการ และเกิดคุณธรรม ในเรื่องความรับผิดชอบ ความซื่อตรง ความอดทน สามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีเมตตา กรุณา มุทิตา ฯลฯ

การดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ได้ดำเนินการโดยนักเรียน มีครูอาจารย์เป็นผู้ให้คำแนะนำสนับสนุน ผู้บริหารเป็นหลักและผลักดัน มีโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ เป็นสนับสนุนทางวิชาการ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน จึงเป็นการดำเนินงานของโรงเรียนโดยสมัครใจ ที่จะนำแนวพระราชดำริและแนวทาง การดำเนินงานที่โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ให้คำแนะนำมาปฏิบัติ โดยเปิดโอกาสให้แต่ละโรงเรียนดำเนินงานตามความพร้อม ไม่ฝืนธรรมชาติ และนำพืชพรรณไม้ในโรงเรียนพัฒนาเป็นฐานการเรียนรู้ เป็นสื่อการเรียนการสอนในวิชาต่างๆ

สวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัด

สวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัดลำพูน ดำเนินการจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พุทธศักราช 2543 บนพื้นที่ประมาณ 2 ไร่ ในช่วงแรก ๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้าง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

เป็นสวน พุทธธรรม ใช้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมในรายวิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ต่อมาในภายหลังมีแนวคิดที่จะปรับสร้างเป็นสวนพฤกษศาสตร์ โดยนำหลักการของสวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียนมาใช้ ซึ่งตอบสนองพระราชดำริบางประการของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เกี่ยวกับ การอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ดังกล่าว

ตั้งแต่เริ่มดำเนินการจวบจนปัจจุบัน ต้นไม้ที่ปลูกได้เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ จากการสัมภาษณ์คณะครูที่มีส่วนในการสร้างสวนพฤกษศาสตร์ ทราบว่า ที่ดินบริเวณดังกล่าวเป็นสถานที่ว่างเปล่าไม่มีต้นไม้ขึ้นมากมาย เมื่อเทียบกับภาพในปัจจุบันที่ปรากฏ บริเวณดังกล่าวเปลี่ยนไปอย่างเห็นได้ชัดเจน

สวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 ตั้งอยู่บริเวณอาคารอุตสาหกรรม ติดกับถนนด้านหน้าโรงเรียน หากเข้ามาทางประตูโรงเรียนจะอยู่ทางซ้ายมือ และเมื่อเดินมาตามถนนภายในโรงเรียนจากประตูใหญ่ทางเข้า ตรงไปจะพบป้ายบอกตำแหน่งอาคารอุตสาหกรรม-คหกรรม เมื่อพบป้ายให้เลี้ยวซ้ายตามลูกศรนำทาง หลังจากนั้นเดินผ่านหน้าอาคารกาญจนาภิเษก 1 ผ่านโรงเก็บรถของคณะครูถัดไปก็จะถึงอาคารอุตสาหกรรม ซึ่งอยู่ทางขวามือ เมื่อถึงอาคารอุตสาหกรรมแล้วสวนพฤกษศาสตร์จะตั้งอยู่ทางซ้ายมือติดกับถนนอย่างเห็นได้ชัดเจน

ป้ายบริเวณริมถนนทางเข้าโรงเรียน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

หลังจากเดินมาถึงสวนพฤกษศาสตร์ ผู้เขียนใช้เวลาหยุดพักสักครู่ เพราะวันนี้เป็นวันที่อากาศร้อนพอสมควร การใช้แรงเดินในระยะทางประมาณ 500 เมตร ให้เหงื่อมิน้อยทีเดียว จากนั้นก็เข้าไปชมภายในสวนพฤกษศาสตร์ ความรู้สึกแรกที่สัมผัสได้ในขณะนี้ก็คือ ความร่มรื่นของเงาไม้ ความเงียบสงบของสถานที่ซึ่งเหมาะกับการมาพักผ่อนหย่อนใจอย่างยิ่ง

ลักษณะทั่วไปของสวนพฤกษศาสตร์ประกอบไปด้วยต้นไม้นานาชนิด ซึ่งมีทั้งที่ผู้เขียนรู้จัก และไม่รู้จัก ต้นไม้เหล่านี้เป็นต้นไม้ในท้องถิ่น เป็นไม้ยืนต้น โดยจะมีป้ายแสดงข้อมูลทางพฤกษศาสตร์บอกทุกต้น อาทิเช่น ต้นขี้เหล็ก ต้นราชพฤกษ์ ต้นเต็งรัง ต้นไผ่ลวก ต้นสะเดา ต้นพญาสัตบัน ต้นสัก ต้นลำไย ต้นขนุน ต้นชงโค ต้นมะขาม ต้นพิกุล ต้นการเวก ต้นหว้า ต้นน้อยหน่า ต้นหางนกยูง ต้นมะม่วง ต้นกาสะลอง และที่เห็นโดยเด่นกลางสวนพฤกษศาสตร์นั่นก็คือ ต้นพระศรีมหาโพธิ์

จากการสอบถามครูพีรวุฒิ วงค์ตันกาศ และจากป้ายที่อยู่ข้าง ๆ ดังรูป ผู้เขียนจึงทราบว่าต้นพระศรีมหาโพธิ์ ปลูกเมื่อครั้งยูเนสโกประกาศให้วันวิสาขบูชาเป็น **“วันวิสาขบูชาโลก”** ปีพ.ศ. 2545 ทางโรงเรียนจึงปลูกต้นพระศรีมหาโพธิ์ เพื่อเป็นอนุสรณ์ในคราวนั้น

ป้ายที่ปักไว้ข้าง ๆ บริเวณที่ปลูกต้นพระศรีมหาโพธิ์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ในขณะนี้ต้นพระศรีมหาโพธิ์กำลังเติบโตอยู่ในสวนพฤกษศาสตร์ และอีกไม่นานร่มเงาอันเปรียบดั่งบวรพระพุทธศาสนาก็คงจะแผ่กิ่งก้านให้ความร่มเย็นกับสวนพฤกษศาสตร์แห่งโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 สืบไป

ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ในสวนพฤกษศาสตร์

หลังจากที่ให้ความสนใจกับบรรดาพันธุ์ไม้ต่าง ๆ โดยเฉพาะต้นพระศรีมหาโพธิ์ ผู้เขียนสังเกตเห็นทางด้านหน้าของสวนพฤกษศาสตร์มีการปลูกต้นไม้เล็กๆ จึงเดินเข้าไปใกล้ ๆ ทำให้ทราบว่าเป็นแปลงสมุนไพรพื้นบ้านที่มีการนำตัวอย่างมาปลูกไว้เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้อีกด้วย ซึ่งมีทั้งเสลดพังพอน ต้นเหงือกปลาหมอ ต้นนางพญาเสือโคร่ง และต้นฟ้าทะลายโจร เป็นต้น

ต้นเสลดพังพอน สมุนไพรไทยชนิดหนึ่ง

ตัวอย่างเช่น สมุนไพรพื้นบ้านของไทยที่มีชื่อว่า เสลดพังพอน สามารถอยู่ในสภาพที่แห้งแล้งได้ ข้าง ๆ มีป้ายปักไว้เพื่อบอกข้อมูลทางพฤกษศาสตร์อยู่ ทำให้ผู้ที่มาศึกษา อย่างเช่นผู้เขียนเองทราบว่า ต้นเหงือกปลาหมอ มีชื่อเรียกทางวิทยาศาสตร์ว่า Barleria lupulina Lindl. ในวงศ์ Acanthaceae

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ชื่อท้องถิ่น *ชองระอา พิมเสนต้น (กลาง) เช็กเซเกี่ยม (จีน) เสลดพังพอนตัวผู้* **ลักษณะ** เป็นไม้พุ่ม สูงประมาณ 2 เมตร แตกกิ่งก้านสาขามากมาย ใบออกตรงข้ามกัน เรียวยาว 4-8 ซม. ปลายใบเหลม ฐานใบเรียวเล็กลงไปจนถึงก้านใบ มีเส้นกลางใบสีแดง ก้านใบสั้น ที่โคนก้านใบมีหนามหนึ่งคู่ สีม่วงปลาย แหลมชี้ลง ดอกออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง มีใบประดับขนาดใหญ่สีเขียวปลายสีม่วงแดงดอกมีกลีบเลี้ยง 4 กลีบ ซ้อนกันเป็นคู่ เกสรตัวผู้มี 4 อัน สั้น 2 ยาว 2 ก้านเกสรตัวเมียเป็นเส้นยาว ผลเป็นฝักรูปไข่ แบนยาว มีเมล็ด 2-4 เมล็ด ออกดอกในฤดูร้อน ชอบขึ้นในที่ชุ่มชื้น พบปลูกเป็นรั้วประดับหรือไว้ใช้เป็นยา

ส่วนที่ใช้เป็นยา ก็คือ ใบสด ใบรสขม ฉุน สุขุม ทำให้เลือดไหลเวียนดี แก้พิษเมลงสัตว์กัดต่อยเช่น ผึ้ง ตะขาบ แมลงป่องต่อยฝีบวม อักเสบ แผลฟกช้ำจากหกล้มหรือกระทบกระแทก แผลมีเลือดออก ใบสดประกอบด้วยสารประกอบหลายชนิดคือ 6-0-acetyl shanzhiside methylester , acetylbarlerin , barlerin , bataine , bataine hydrochloeide , shanzhiside methylester

ส่วนใบและดอกของต้นเสลดพังพอน

ข้อมูลดังกล่าวสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับต้นเสลดพังพอนได้อย่างดียิ่ง ซึ่งก็ทำให้ผู้เขียนเองก็ได้รับความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรไปในคราวเดียวกัน

ส่วนแปลงข้าง ๆ ปลูกต้นฟ้าทะลายโจร ซึ่งก็เป็นสมุนไพรไทยที่หาดูได้ยากในยุคปัจจุบัน ผู้เขียนเองเคยรู้จักแต่ชื่อมานานแล้วแต่ไม่มีโอกาสเห็นต้นจริง ๆ เสียที วันนี้ ณ สวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 แห่งนี้ทำให้ผู้เขียนได้ทั้งความรู้ และความสนุกเพลิดเพลินไปพร้อม ๆ กัน ผู้เขียนเชื่อว่าสวนพฤกษศาสตร์นี้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดีอย่างยิ่งสำหรับนักเรียน

พุ่มต้นฟ้าทะลายโจร

ขณะที่ผู้เขียนกำลังให้ความสนใจกับสวนสมุนไพรเล็ก ๆ ที่ยู่ตรงหน้า ก็รู้สึกถึงบรรยากาศที่สดชื่น ลมกำลังพัดเอื่อย ๆ ทำให้รู้สึกผ่อนคลายได้มากทีเดียว อย่างไรก็ตามในวันนี้ที่ผู้เขียนได้พาท่านผู้อ่านได้มาสัมผัสประสบการณ์ในการมาเยี่ยมชมสวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัดลำพูนนี้ถือว่าเป็นโอกาสที่ดีที่ได้แหล่งเรียนรู้ที่มีคุณค่าอีกแห่ง ถึงแม้ว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ขนาดไม่กว้างใหญ่แต่ผู้เขียนเชื่อว่าสวนพฤกษศาสตร์แห่งนี้มีคุณค่ายิ่งสำหรับผู้ที่มาศึกษาอย่างน้อยการมาเยี่ยมชมก็ถือเป็นการปลูกจิตสำนึกให้รู้อนุรักษ์พืชพรรณไม้ ตามเจตนารมณ์ของ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

โรงเรียน และสนองต่อพระราชดำริบางประการของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เกี่ยวกับ การอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

"สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน" จึงเป็นสถานที่อันเต็มไปด้วยความหวังของทุกคนที่จะร่วมมือกันอนุรักษ์ และรักษาพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ไม่ให้สูญไป เพื่อความอุดมสมบูรณ์แห่งพืชพรรณในประเทศไทยให้ยังคงสืบทอดไปยังเยาวชนรุ่นหลังตลอดไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารคดี : ทำอย่างไรให้สุขภาพแข็งแรง

ในยุคปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสวัตถุนิยม เทคโนโลยีล้ำสมัยได้ก้าวเข้ามามีบทบาทในชีวิตของมนุษย์ในทุก ๆ ช่วงเวลา ความเจริญทางเทคโนโลยีทำให้สังคมเจริญไปอย่างรวดเร็ว แต่ก็ยังมีส่วนหนึ่งที่ไม่ได้ดีขึ้นไปกับสังคมเทคโนโลยีสมัยใหม่แต่อย่างใด กลับจะกำลังเป็นภัยคุกคามชีวิตมนุษย์ ความทันสมัยต่าง ๆ ทำให้มนุษย์สะดวกสบายขึ้น แต่กลับลดบทบาทของมนุษย์ในการทำกิจกรรมต่าง ๆให้น้อยลงหรือแทบไม่ต้องมีแรงมนุษย์ไปเกี่ยวข้องเลย เพราะใช้แรงเครื่องจักรในการดำเนินงาน หากกิจกรรมต่าง ๆ เราไม่ได้ใช้กำลังกายเลย แน่นอนเรื่องของสุขภาพก็จะตามมา ความทันสมัยไม่ได้ช่วยให้ร่างกายของเราสมบูรณ์แข็งแรงขึ้น และในปัจจุบันยังไม่มีเทคโนโลยีใดนั่งมองเฉย ๆ สุขภาพก็ดีได้ การออกกำลังกายด้วยตัวเองเท่านั้นที่จะช่วยให้มีสุขภาพดีได้

คราวนี้ผู้เขียนมีแนวทางในการมีสุขภาพดีมาให้ผู้อ่าน “สุขภาพดี ไม่มีขาย อยากได้ต้องออกกำลังกาย” คำพูดแนวนี้ผู้เขียนเชื่อว่าผู้อ่านคงเคยได้ยินมาบ้าง ซึ่งผู้เขียนเห็นด้วยกับคำพูดดังกล่าวอย่างไม่ต้องสงสัยเลยทีเดียว เพราะสุขภาพของทุกคนเป็นของทุกคนเอง ไม่มีใครไปช่วยหรือทำให้ดีขึ้นได้นอกเสียจากว่าเราจะดูแลสุขภาพของเราเอง ด้วยตัวเราเอง

ในสังคมที่เต็มไปด้วยความเร่งด่วน เวลาเป็นสิ่งมีค่ายิ่ง หากมีงานเร่งด่วนก็ต้องทุ่มเทกับงานจนแทบไม่มีเวลาดูแลตนเอง ลักษณะเช่นนี้เราพบบ่อย ๆ ในชีวิตประจำวันของเรา แต่จะมีใครบ้างที่เห็นว่าเวลาสำหรับตนเองก็มีค่าเช่นกัน การให้เวลากับตนเองในการทำกิจกรรมเพื่อสุขภาพเป็นทางเลือกที่ทุกคนต้องเลือกมาปฏิบัติกับตนเองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หากใครไม่สนใจ แน่นอนสุขภาพก็คงไม่แข็งแรง การใช้เวลาน้อยนิดกับการออกกำลังกายจึงมีค่ามหาศาล ซึ่งมิอาจมองข้าม

ทางเลือกสำหรับการออกกำลังกายของคนยุคใหม่ ที่คุ้มค่าเพราะผลที่ได้นั่นหมายถึงสุขภาพดี นั่นก็คือ สวนสุขภาพ

สวนสุขภาพ เป็นสถานที่สาธารณะ ที่หน่วยงานต่าง ๆ สร้างขึ้นเพื่อให้บริการทางด้านสุขภาพ ดังเช่นในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัดลำพูน ก็มีสวนสุขภาพในโรงเรียน ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ออกกำลังกาย เป็นการส่งเสริมนักเรียนและบุคลากรใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

สวนสุขภาพโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัดลำพูน สร้างขึ้นเมื่อปี 2542 เพื่อส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน เนื่องด้วยโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 เป็นโรงเรียนในลักษณะอยู่ประจำ การจัดสรรพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งนันทนาการจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนอยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุข มีความพร้อมทั้งทางด้านสติปัญญา อารมณ์ และสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง สวนสุขภาพโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัดลำพูน ตั้งอยู่ทาง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ทิศใต้ ทางเดียวกับประตู เข้า -ออก ของโรงเรียน สวนสุขภาพสร้างในแนวเดียวกับรั้วทางขวามือของประตูโรงเรียนใน ยาวไปในทางทิศตะวันออก โดยทางเข้าสวนสุขภาพหันไปทางทิศตะวันติหน้าติดกับถนนทางเข้าโรงเรียน สวนสุขภาพมีเนื้อที่ประมาณ 1,000 ตารางเมตร

จากการสอบถามนักเรียน ทราบว่าการเข้าใช้บริการสวนสุขภาพ มีครู และนักเรียนนิยมไปออกกำลังกายเป็นประจำ โดยเฉพาะในช่วงเวลาตอนเย็นหลังเลิกเรียน และหลังอาหารเย็น (17.00 น.) ภายในสวนสุขภาพมีการปลูกต้นไม้ไว้หลายชนิดเช่น ต้นไทร ต้นชงโค ต้นขี้เหล็ก ต้นหางนกยูงเพื่อให้ร่มเงา ส่วนทางเดินได้สร้างไว้เป็นแนวยาวโดยมีจุดฝึกต่าง ๆ อยู่ข้างทาง ตลอดแนวจนสุดถนนอีกด้านตรงข้ามบ้านพักผู้อำนวยการโรงเรียน และในวันเสาร์ อาทิตย์ บริเวณร่มไม้ภายในสวนสุขภาพก็เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของผู้ปกครองที่มาเยี่ยมนักเรียนเสมอ

สวนสุขภาพประกอบไปด้วยจุดฝึกและออกกำลังกาย 9 จุด ในแต่ละจุดคือ

จุดฝึกที่ 1 ก้าวขึ้น - ลง

จุดฝึกที่ 2 วิ่งสลับฟันปลา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

รายละเอียดประกอบจุดฝึกที่ 2

จุดฝึกที่ 3 เดินทรงตัว

จุดฝึกที่ 4 ลุก-นั่ง, คว่ำแอ่นหลัง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

จุดฝึกที่ 5 ยกน้ำหนัก

จุดฝึกที่ 6 บาร์โหนตัว

จุดฝึกที่ 7 ถีบขอนไม้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

จุดฝึกที่ 8 บาร์คู่

หลังจากที่ให้ความสนใจกับจุดฝึกต่าง ๆ ผู้เขียนก็มุ่งความสนใจไปที่บรรยากาศภายในสวนสุขภาพที่มีความร่มรื่น มีการปลูกต้นไม้ไว้หลายชนิดเพื่อให้ร่มเงาเช่น ต้นไทร ต้นชงโค ต้นขี้เหล็ก ต้นหางนกยูง สภาพทั่วไปของสวนสุขภาพมีความสะอาดเรียบร้อย ผู้เขียนได้สอบถามนักเรียนที่มาใช้บริการในเวลาตอนเย็นทราบว่า การดูแลรักษาสภาพของสวนสุขภาพให้มีความสะอาด เป็นหน้าที่ของนักเรียนแต่ละเรือนนอนที่จะเป็นเวรผลัดกันมาทำความสะอาดโดยการกวาดเศษใบไม้ที่ร่วงลงพื้น ถางหญ้าที่ขึ้นรกบริเวณจุดฝึก
ต่าง ๆ ทุกวัน

สวนสุขภาพในโรงเรียนราชประชาแห่งนี้นับว่าเป็นสถานที่มีความสำคัญต่อสารเสริมสร้างสุภาพของนักเรียนในโรงเรียน เช่นกันกับสวนสุภาพทั่ว ๆ ไปที่มีไว้เพื่อเสริมสร้างสุขภาพสำหรับผู้ที่มาใช้บริการ อย่างไรก็ตามสุขภาพเป็นส่วนสำคัญของชีวิต การออกกำลังกายเป็นการใช้เวลาให้กับตนเอง คงไม่เป็นการเสียเวลามากนักกับสุขภาพที่ท่านจะได้รับเมื่อเทียบกับเวลาที่เสียไปออกกำลังกายทุกวัน แค่นี้ผู้อ่านทุกท่านก็สามารถมีสุขภาพที่ดี ไม่มีโรคภัยมาเบียดเบียนแน่นอน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล นายปรีชา มีแจ้

วัน เดือน ปีเกิด 15 กรกฎาคม 2524

ที่อยู่ปัจจุบัน 35/1 หมู่ 4 ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 51000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2537 – 2539	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 โรงเรียนวัดสันคะยอม ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
พ.ศ. 2540 – 2542	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน
พ.ศ. 2546	ครุศาสตรบัณฑิต โปรแกรมเอกวิชาภาษาไทย วิชาโทภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2547	ครูปฏิบัติการสอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนป่าซาง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน
พ.ศ. 2548 – ปัจจุบัน	พนักงานราชการ ตำแหน่งครูผู้สอน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัดลำพูน อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved